

0+

"Поро пилалп улыт яндар шўман-влак:
пуно Юмым уажыт" (Мф. 5:8).

ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013 ий, март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 4-шҮ (72) №, 2019-ий АПРЕЛЬ

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитымыже почеш



СЕРДАГЕ МЫЙЫМ, ЮМО, СЕРДАГЕ

Кугу пўтысё икымше арнян православный храмлаште кас службо годым преподобный Андрей Критскийын օкынен шортмо Кугу канонжо лудалте. Кугу каноним ныл ужашлан шелме да кажне кастане ик ужаш дене лудмо. Кугу пўтօ тўналтыште ты каноним лудмаш христианинын чонжым пўтօ подвигыш ўжеш. Кугу пўтын ик тўн духовный кўлешлыкше – айдемылан шке илышыж нерген шоналташ, шке илышысе да койыш-шоктышысо уто-ситым ужаш полшаш да Юмо полшымо дене тудым тօрлаташ. Тидын деч посна айдеме Кугу пўтым мучашлыше Волгыдо Кугече пайремын куанжым тўрыс шижын ок керт. Кугу пўтօ подвигым шке сулыкна верч, яндарлык кўкшытыш нօлталт кертдыме улмына верч шортмаш гыч тўналына гын, тудым ме Ылыж кынелше Господь Иисус Христос верч йывыртыме дене мучашлена.

Преподобный Андрей Критскийын Кугу канонжо Православный Черкысехрамлаште 1200 ий утла лудалтеш да калыкым шке

сулыкшо верч օкынен шорташ туныкта. Тудо 250 тропарь гыч шога да кужытшылан верч огыл, а мутшын куатшылан да шонымашыжын келгытшылан кօра Кугу лўмым нумалеш. Ме тыште Священный Возымашын Тошто Сугынь да У Сугынь книгалаштыже ончыктымօ событий-влакым духовный шинча дене ужына. Священный историйыште ончыктымօ ен-влакын илышышт могай лиймым палена. Иктышт мыланна святой илышын кўкшытшым ончыктеныт гын, весышт кугу сулыкыш камвозын, чот օкынен шортмышт дене мыланна шке илышнам терген лекташ шонымашым пуэныт. Каноним колыштшо енын ушыжо Тошто Сугынь годсо патриарх, судия, кугыжа да пророк-влакын илышыштым, Святой Евангелийыште каласыме притче-влакын мом туштен ойлымыштым келгынрак умыла. Юмын утарымыжым вучышо кажне енын шўмжօ южгунам шўлык дене, а кунамже пенгыде ўшанымаш дене темеш.

Умбакеже – 2-шо лаштыкыште.



Мом шке ыштен от мошто, тидлан вес еным туныктен от керт. Святой Андрейын օкынен шортмыжо чон гыч лекше да пеш келге. Юмо деке лишемше айдеме шке сулыкшым сайынрак ужеш, сандене Каноным тўналтыш гыч мучаш марте ик шонымаш уша: **«Чыла ен дечат утла сулыкым ыштенам, икте Тыйын ончылнет сулыкан улам; Утарышем, Юмо улметлан кօра Шке пўрыметым чамане».** Преподобный Андрей мемнамат тыге сօрвалаш туныкта.

Шкенжым тыгай сулыканлан шотлышо енын илыш корныжо могайрак лийын? Святой Андрей 660 ий гутлаште Георгий ден Григориян, Дамаск олаште илыше поро христиан-влакын, ешешышт шочын. Шым ияш лиймешкыже ик мутымат каласен кертын огыл, тудым ойлен моштыдымылан шотленит. Шым ияшыж годым черкыште Святой Пырчесым подылтеныт, да тудын йылмыже рудалтын, рвезе мутланаш тўналын. Тыгай чудо лиймеке ача-аваже тудым святой Савван лаврышкыже Юмын книгам тунемаш пуэныт. Латныл ийым темыше святой Андрейым Иерусалимыш, Господын Шўгарже пелен улшо монастырьыш конденит. Монах лияш ўп пўчмօ йўлам шуктымек, тудым Иерусалимысе патриархийын секретарьжылан шогалтеныт. Тиде самырык енын пенгыде пўтым кучен, ўнышын да чот яндарын илымыже патриархымат օрыктарен.

Православный ўшанымаш нерген йодыш-влакым канашыше Тўнямбалысе Кудымшо Погын 681 ийыште Константинополь олаште эртен. Иерусалим Православный черке тунам мусульман кучемян кидйымалныже лийын. Кудымшо Погынын ойпидышыж дене тўрыс келшымышт нерген документым ямдылен, император деке колташ шоненыт. Тидлан архидиако́н саныште улшо святой Андрей ден кок монах-старецым ойыренит. Константинопольшто, византийын рўдօ олаштыже, чыла йодышым канашен лекмеке, тысе вуйлатыше-влак преподобный Андрейын кугу уш-акылан улмыжым паленыт да тышанак служитлаш коденит. Тудым ончыч Иерусалимлянин манынит да Святой София

лўмеш черкын клирышкыже налыныт, тыгак храм пелен тулык-влаклан почмо Пօртым вуйлаташ ўшанен пуэныт. Диако́н саныште тудо тыште 20 ий служитлен, тулык-влак верч чот тыршен, тыгак литургийлан мурым возаш тўналын, օрыктарыше мурыжо-влак дене Святой Черкым сылнын сօрастарен.

Вара преподобный Андрейым епископ саныш шогалтеныт да Крит отрош колтеныт. Сайын служитлымыже, еретик-влак ваштареш пенгыдын шогымыж верч тудлан Критын архиепископшо титулым пуэныт. Тудын виян молитваж дене Крит отро тунам араб-влакын керылт пурымышт деч аралыме лийын манын шонат. Владыка тыште шуко храмым да тулык йоча ден шонго-влаклан пօртым чо́нен. Черке мурым возымо пашажымат шуен. Византийыште иконо-влак ваштареш кучедалмаш тўналмеке, тудо святой иконо-влакым аралыме верч пенгыдын шоген. Лекше тўрлօ йодышым канашаш Константинопольыш икмыняр гана миен. Колымо жапше лишеммым ончылгоч пален, сандене пытартыш гана мийымыж годым чылашт дене чеверласен. Критыш пօртылмыж годым корнышто черланен да 740 ий 4 июльышто Митилин отросо Ерессо олаште колен. Святой Черке тудым кызыт мартеат тиде кечын пагален шарна.

Святитель Андрей Критский черке службышто кучылталтше канон-влакым эн ончыч возаш тўналын. Чыла гаяк кугу пайремлан каноным возен. Эн Святой Удырым храмыш пуртымо пайремым тунам эше пайремлен огытыл, сандене тиде канон гына тудын огыл. օкынен шортмо Кугу канонжо дене тудо эн чот палыме. Кугу пўтысօ визымыше арнян тиде канон тичмашнек лўдалтеш. Кугу канон лудмо кечылан тений 11 апрель шотлалтеш, но кас службо лиеш гын, тудым 10 апрельысе кастене лудыт. Тунам канон деч вара эше Юмылан йօрышօ Мария Египетскаян илышыже дене палдарат.

Андрей Критскийын Кугу канонжым мари́й йылмыш кусарыме. օкынен шортмо ты канон лишыл жапыште посна книга дене лектеш.

Эн кугу уверым каласена



28 апрель – Христосын Волгыдын Ылыж Кынелмыже

Волгыдо Кугече деч ончысо арням Кугу страстной арня манына. Юмо айдемым чот йоратымыжлан көра тудлан мом шонымыжым шукташ эрыкым пуэн. А айдеме? Тудыжо мом ыштен?

Кугу вүргече. Христосым шке тунемшыжак, Иуда, кумло ший оксалан ужален. Господь тыге ышташ тудлан эрыкым пуэн. Шкеже ўшанен: Иуда языкшым садак умыла, өкына. Окына – тугеже ылыжеш.

Кугу изарня. Христос латкок тунемшыжым Кас кочкышш поген да нунылан икымше гана Пырчесым подылтен. «Иисус киндым налын, благословитлен, тодылын, тунемшыже-влаклан пуэн да каласен: «Налза, кочса: тиде Мыйын Капем». Вара чашым налын, тауштен пелештен, нунылан пуэн да каласен: «Тышечын чыланат йўза. Тиде - языкштым кудалташ манын, шуко ен верч йоктарыме Мыйын у сугынь Вўрем» (Мф. 26:26-28).

Вара чыла христианин-влаклан курым курымлан ешарен каласен: «Мыйым шарнен, тыге ыштыза» (Лк. 22:19).

Кугу кугарня. Кас кочкыш деч вара Иисус тунемшыж-влак дене пырля Гефсиман садыш каен. Тудым Ырес вучымым Господь пален, но айдемын языкше чот шуко улмым ужын, тынар языкым Шке ўмбакеже налшашым умылен, сулыкдымо чонжо өрткен. Христос тунам Ача Юмым сөрвален: «Ачай! Лиеш гын, тиде чаше Мыйым эртен кайыже, туге гынат Мыйын шонымо семын огыл, а Тыйын шонымет семын лийже».

Садыш воин-влак дене пырля Иуда толын. «Иуда тунамак Иисус деке миен да ойлен: «Куане, Равви!» Вара Тудым шупшалын. Иисус тудлан каласен: «Иолташ, тый тидлан верч толынат мо?»

Господь эше тунамат Иудан чонжым утараш тыршен, вет кажне ен Тудлан шерге. Но Иуда прощенийым йодын огыл.

Воин-влак Иисус ўмбаке кержалтыныт, Тудын ўмбаке шоаклен таныклымашым кычалыныт. Господьым йодыштыныт, кыренит, шўргышкыжō шўведеныт. Иисусым пушташ кўлмō нерген пунчалым лукшо манын, вуйлатыше Пилат деке Тудым нангаеныт.

«Нал, нал, Тудым ыресеш пудале!» - кычкыренит. Пилат воктене шемалге-йошкар вургеман, сусырген пытыше Юмын Эрге шоген.

«Тендан Кугыжадам ыресеш пудалем мо?» – пытартыш марте торешланен Пилат.

Уло калык вашештен: «Тудын вўржō мемнан да икшывына-влак ўмбалне!» Тунам Пилат Иисусым сола дене кырыктен да пудален сакаш пуэн. Тыге мланде ўмбалне Ырес нўлталтын. Тушто – Юмын Эргыже. «Архиерей ден закон туныктышо-влакат шке коклаштышт игылтыныт: «Молым утарен, а Шкенжым утарен ок керт».

Чын. Вет Тудо Шкенжым огыл, а мемнам, йўштō чонан да шке нерген гына шонышо-влакым, утараш толын. Иисус каласен: «Ынде чыла шукталте!» Вара вуйжым сакен, да чонжо лектын.

Тудын чонжо орландарен пытарыме капшым коден каен. Ен-влак Юмым пуштыныт.

Кугу шуматкече. Лыпланыме кече. Христосын тунемшыже-влак пўртех тўкылалт шинчыныт. Нуно чот лўдыныт. Мо ынде лиеш манын, чот шортыныт. А Ылыж Кынелмаш тўналын улмаш! Господь – йоратымашна – тамыкыш волен, да тамык шаланен, Юмын улмыжым тудо чытен кертын огыл. Колышо-влакын тамыкыште улшо чонышт ты марте пычкемышыште орланеныт. Ынде нунылан ылыж кынелмаш волгалтын, да нуно ылыжыныт! Кугезына-влакын чонышт Господь дене пырля райыш каеныт.

Христосын Волгыдын Ылыж Кынелмыже. Волгалташ тўналме деч ончыч Господьын колоткаже воктеке миром нумалше ўдырамаш-влак толыныт. Нуно йоратыме Туныктышыштын капшым тамле пушан ўй дене йыгынешт улмаш. «Нуно кўргышкō пуреныт, тушто пурла могырышто шинчыше ош вургеман рвезым ужыныт да чот лўдыныт. Но тудо нунылан ойлен: «Ида лўд. Те ыресеш пудален сакыме Назарет Иисусым кычалыда. Тудо ылыж кынелын, тыште уке. Теве Тудым пыштыме вер. А ынде кайыза да Тудын тунемшыж-влаклан да Петрлан тыге каласыза...» (Мк. 16:5-7).

Кугече йўдым меат миром нумалше нине ўдырамаш-влак семынак храм гыч эн кугу увер дене лектына:

Утарыше Христос, Тыйын ылыж кынелметым пылпомышто суксо-влак мурат, мландымбалне мемнамат яндар шўм дене Тыйым мокташ йўрышым ыште.

Анфиса ЭМАНОВА ямдылен.

ТҮНЯ ДЕЧ КОРАҢЫН, ИР МЛАНДЫШ КАЕН



Иордан энэрым вүд үмбач вончышо да кумалмыж годым южыш нөлталалтше Мария Египетская колымыж деч ик ий ончыч шкеж нерген старец Зосималан ир мландыште тыге каласкален:

–Мый Египетыште шочынам. 12 ияш улмем годымак, ача-авамым коден, Александрий олаш каenam. Тушто шке нарашталыкем йомдаренам да капын йодмыжым темдымын шукташ тўналынам. Тыгай сулыкан илыш дене латшым ий иленам. Илыш айдемылан капын йодмыжым темаш пуалтын шоненам.

Ливий да Египет гыч икана шуко ен корабль дене Иерусалимыш, Господьын Святой Ыресшым нөлталме пайремыш, каяш вашкен. Кораблыш шинчын, мый туштат шуко чоным алгаштаренам да пытаренам. Господьын пайремже марте самырык-влакым ончычсо семынак сулыкыш шупшынам. Ен-влакын черкыш пеш эр кайымыштым ужын, чылашт дене пырля черке кудывечыш пуренам. Пыкше гына омса дека шуынам, йолем лондемыш шынденам, но Юмын куатше мыланем көргыш пураш пуэн огыл. Ончыч шоненам: моло ўдырамаш семынак вийдыме улам да пурен ом керт, сандене уэш пураш төченам. Кунар толашенам гынат, садак пурен кертын омыл, черке омсалондемеш эре чарнен шогалынам.

Кум але ныл гана тыге лиймеке, ты кугу пайремыш пураш йордым ўлмем умыленам. Чот шўлыкангын, кудывече лукыш миен шогалынам. Чылаштым чаманыше Господьын порылыкшо тыгодым шўмышкем логалын: сулыкем верч өкынен, онем кырен, уло йўкын шорташ тўналынам. Уло чон дене Господьым сөрвалымем годым Юмын Эн Святой Аважын иконыжым ужым да кумалаш тўналым:

«О Владычице, Юмо-Шомакым кап дене шочыктышо Ўдыр! Тыйын юмонатым ончалаш йордым ўлмем палем. Яжар да чылаштын ужмышудымо улам, Тыланетат йырнык улам, Тыйын яндарлык деч корандымат пеш чын. Но мый палем: Юмо мландымбаке сулыкан-шамычым сулыкышт деч корандаш толын да тидлан верч айдеме лийын. Яндар Ўдыр, мыланем черкыш пураш полшо, Господьым пудалыме Пушенгым ужаш лийже. Вет тудо Шкенжын яндар Вўржым мыйын верчат йоктарен, мыйым, сулыканым, сулык деч утараш шонен. Владычице, святой Ыреслан кумалаш мыланемат омсам почаш кўштө. Тый дечет Шочшым мыйын верч ўшан дене сөрвале. Мутым пуэм: тиде жап гыч капын нимогай лавыраж дене шкемым лавырташ ом тўнал. Эргычын Илышым пуышо Ыресшым ужам гын, тўня деч вигак коранам да кушко Тый кўштет, тушко каем».

Тыге сөрвалымем годым трук шижым – мыйын кумалмем колыныт. Юмын Аван порылыкшылан чот ўшанен, адак ен-влак дене пырля ончыко тарванышым. Омса дека тургыжланен да лўдын лишемынам, черке көргыш пурен, Господьын Святой Ыресшым ушынам.

Тыге мый Юмын тайныжым – сулыкышт верч өкынышө-влакым протитлаш ямде улмыжым – паленам. Сукен возын кумалын, чыла святыным шупшалмек, храм гыч лектынам. Мыйын верч сөрвален йодшо Юмын Ава дека вашкенам. Юмонаже ончыко сукен шинчын, адак кумалынам:

«Порым йоратыше Владычице, Юмым Шочыктышо Ўдыр! Тау Тыланет, вет йордым ўлам гынат, мыйын сөрвален йодмем деч Тый йырнен отыл. Сулыкышт верч өкынышө-влакым Тыйын полшымет дене протитлыше Юмылан чаплийже. Тыйын ончылно сөрымем шукташ жап шуын. Владычице, шуко сулыкем верч өкынымө корныш мыйым виктаре».

Кумалын чарненат шым шукто, тора гыч каласыме йўкым колым: «Иордан энэрым вончымеке, поро пиалан лыпланымашым муат». Тидым мыланем каласымылан вигак ўшанышым да Юмын Аван шортын кычкыралым: «Госпожа, Владычице, мый йырнык да сулыкан улам гынат, мыйым ит шўкал, полшо мыланем». Шкеже черке кудывече гыч тунамак писын лектын каenam. Ик ен мыланем кум вўргене оксам пуэн.

Тиде окса дене кум сукур киндым налынам да Иордан деке кайыме корным ончыкташ йодынам.

Кече шичме жаплан энгер воктеке, святой Иоанн Креститель лүмеш черке деке, миен шуынам. Ончыч черкыште сукен кумалынам, вара Иордан энгерын святой вудшö дене кидем ден шүргем шүалтенам. Храмыште причастийыш ушнен, Христосын Эн яндар да Илышым пуышо Тайныжым көргышкем налмеке, пел сукур киндым кочкынам да Иорданын святой вудшым подылынам, вара храм воктенак маленам. Эрдене тораште огыл изирак пушым ужнынам. Тудо пуш дене энгерым вончен, адак Юмын Авам шокшын сөрваленам. Тудлан келшыше верыш колташ йодынам. Тудын виктарымыж дене ты ир мландыш толынам. Святой Ола гыч лекмемлан ынде 47 ий эртен шонем. Иордан энгерым вончыдем годым кок сукурат пеле киндем ыле. Саде кошкышо кинде пудыргым мый икмыняр ий изин-изин кочкынам.

Шке уда койыш-шоктышем ваштареш мый тыште ир янлык дене кредалме семын 17 ий наре кредалынам. Иктаж-мом пурлаш шинчам, Египетыште кочкаш тунемме шыл ден кол ушышкем пурат. Ончыч вет йошкар аракам шуко йўнам, а тыште ны вуд, ны кочкыш лийын огыл, сандене йўмö шумо да шужымаш чот орландареныт, эше йошкар аракам йўмем шуын. Тидын деч кугурак орлыкымат ужнынам: пылышемлан ончыч мурым шотдымо муро-влак йонгеныт, мураш таратен, ушем ден шўмемым туржыныт. Юмым Шочыктышо Святой Аван юмонаже ончылно пуымо сöрымашем шарнен, мый онем кырен шортынам. Чонемым пытарыше уда кумылшупшмашым поктен колтыжо манын, Юмын Авам сөрваленам. Шкемын шуко сулыкем верч тынар жап шортын öкынымемлан көра мый чыла волгалтарыше Волгыдым ужаш тўналынам, тунам чонемым тўтан олмеш лыпланымаш авалтен.

Яжарланым кумылшупшмашын могай улмыж нерген тыланет кузе каласен кертам? Шўмыштем пуйто тул ылыжын да мыйым пўтынек йўлалтен. Тыгай шижмаш орландарыме годым мландымбаке сукен возынам, шижынам: мыйын верч кумалше Юмын Ава лишнак шога да сöрымем пудыртымо верч судитла. Осал шонымашым поктен колтышо да сулыкем касарыше Волгыдым толаш ўжын, йўд-кече кумалын, мландымбалне киенем. Тыге тиде ир мландыште 17 ий иленем. Ожнысо сулыкем верч мыйым пычкемыш почеш пычкемыш, орлык почеш орлык поктен. 17 ий тыге орланыме деч вара мыланем Юмын Ава чот полшаш тўналын да кызыт мартеат вуйлата.

Киндем пытымеке, мый кушкыл вожым да мландымбалне мом мумемым кочкынам. Иордан энгерым вончымо годсо ўмбал вургемем йоршын пытен, сандене кечан годым чот когаргенам, а теле йўштö годым кылмен чытыренам. Шуко гана колышо гае мландымбаке йөрлынам. Сенаш лийдыме шуко ойго, орлык да алгаштарынам ваштареш пыкше шогенам. Но сулыкан чонем ден ўнышемше капемым Юмын куатше таче мартеат умылаш лийдымын арала. Юмын



шомак чылалан поян, тудын дене мый темынам да леведалтынам, вет айдеме кинде дене гына огыл, а Юмын умшаж гыч лекше кажне шомакше дене ила. Сулыкын вургемжым чийыше айдеме чара кодеш гын, кў дене вўдылалтеш. Мыняр осал паша да могай сулык деч Господь мыйым арален кодымым умылем, тиде умылымаш мыланем кочкын пытараш лийдыме кочкыш лийын. Юмын илыше да чыла кертше Шомакше айдемым уш-акыллан тунукта. Иордан энгерым вончымекем мый ик енгымат ужын омыл. Шке илышем нерген тыланет чыла ойлышым.

Ик ий эртымеке авва Зосима уэш ир мландыш каен. Кошкышо вўдйогын воктене, кидшым оныш ыресла пыштен, чурийже дене Эрвелыш ончен, святой ўдырамаш колышо киен. Эше тыште возен кодымым ужын: «Авва Зосима, ўнышö Мариян капшым тиде вереш тойо, рокым роклан пу. Юмын Тайный Вечерыштыже Пырчесым подылмеке, Христосын утарыше орланымашыже йўдым, апрель тылзын икымше кечынже колышо Мария верч Господым сөрвале».

Авва Зосима ты возымым лудын да öрын, вет ўдырамаш грамотым пален огыл. Но тудын лўмжым пален налмылан йывыртен да умылен: Юмылан йöрышö Мария тунам Иорданыште тудын кидше гыч Святой Пырчесым подылын да ты кужу корным ик кечыште эртен. Тышан тудын чонжо Господь деке куснен. А Зосима шкеже ты корным коло кечыште vele эртен кертын.

Старец Зосима вуйжым нöлталын да преподобный Мариян йолжым нулен шинчыше кугу левым ужын. Старец ончыч чот лўдын, вара шкенжым ыреслен да, святой ўдырамашын кумалмыж дене садак илыше кодам манын, ўшанен. Лев тудын деке порын лишемын. Святой Мариян капшым тоен керташ манын, авва Зосима левлан шўгарым кўнчаш кўштен. Лев мландым удыраш тўналын. Преподобный Мариян капшым ты лагыш тойымеке, кажныже шке корныж дене каен. Мемнан Христос Юмынам моктен, авва Зосима монастырьыш вашкен, а лев – ир мландыш.

«КЫЗЫТ ЧЫЛАЖАТ ВОЛГЫДО ДЕНЕ ТЕМЫН: КАВА ДЕН МЛАНДЕ ДА ТАМЫК... ХРИСТОС ЫЛЫЖ КЫНЕЛЫН!»



**Волгыдо Кугече арнян
архимандрит Иоанн
(Крестьянкинын) каласыме мутшо**

Юмын шочшыжо-влак! Пылпобыш-шысо куан дене темын, тендам саламлем да Юмын шомакын волгыдо куатше дене когартем: Христос ылыж кынелын! Утарыше тиде уверын поро тулжо Господын Шўгар ўмбалныже угыч ылыжын да тўня мучко шарлен. Юмын Черке тудын дене темын да волгыдыжым мыланна пуа: «Христос ылыж кынелын!»

Христос дене ушнымаште йўратыме изашольо, ака-шўжар ден йолташ-влак! Шуко сылне христиан пайрем коклаште Волгыдо Кугече эн куанле да чыла пайремлан эн чапле пайрем улмым те скеат шижыда. Кугече эр годсо службо деч чаплырак вес службо Православный Черкыште уке. Юмылан ўшаныше-влак тиде йўдым храмыш йывыртен вашкат.

Юмын Пўртын порылыкышкыжо толшо-влаклан Кугече службо – тиде Господын ямдылыме чапле сийже. Святитель Иоанн Златоустын каласымыжым умылаш тыршыза! Кў уло чонжо дене Господым йўрата, нуным Тудо ача семын ласкан вашлиеш. «Икымше шагат гыч тыршыше-влак поро пиалан улыт» манын, Юмын корно дене самырык годсекак кайыше-влак нерген каласыме. Чонышто улшо кокытеланымашым сенен, Юмо деке ийготым погымеке веле лишемше-шамычымат ок шўкал, вет каласыме: «Почеш толмышт верч ынышт аптыране, почеш толшыжымат эн ончыч толшо семынак Господь йўратен вашлиеш, мо ыштымыжым акла, порым шонен пыштымыжым шупшалеш».

Кугече йўдым храмыш мийыше ен кугу куаным шижеш. Чон йывыртен чўчка, курымаш илышым пуйшо Утарыше Господлан таум ышташ вашка. Вет Ылыж кынелше Христос айдеме тукумым мландымбач Пылпобышыш нўлталын да илышын тўн кўлешлыкшым ончыктен.

Айдемын чонжо курымаш пиалан илышым эре кычалеш, а Кугече йўдым Юмын храмыш вашка. Христиан религий деч тораште улшо-влакат тышкак толыт. Шочмо годым кажныжлан чоным Юмо пуэн, сандене кажне чон Чын Кечын волгыдыж деке вашка.

Юмылан ўшаныше-влак тиде святой йўдым волгыдо куаным ойыртемнак шижыт. Вет Христосын ылыж кынелмыже – ўшанымашын негызше, мландымбалысе илышын пенгыдылыкше. Ылыж кынелмыж дене Христос ен-влаклан Юмо улмыжым, Шке туныктымыжын кўкшытшым, Шке колымашыжын тўням утарыше куатшым умылаш полшен. Христосын ылыж кынелмыже – Тудын мландымбалысе илышыжын подвиг дене мучашлалтмыже.

Апостол Павел ойла: «Христос ылыжын огыл гын, мемнан каласкалыме увернат арам, тендан ўшанымыдат арам». Но Христос ылыж кынелын да Шке пеленже уло айдеме тукумым ылыжтен кынелтен.

Утарыше Христос мландымбаке ен-влаклан тичмаш куаным конден, да Кугече йўдым храмыште чылан пырля мурена: «Утарыше Христос, Тыйын ылыж кынелметым пылпобышто суксо-влак мурат, мландымбалне мемнамат яндар шўм дене Тыйым мокташ йўрышым ыште».

Ен-влаклан кугу куаным пуаш манын, Христос Шке Пылпомышысо Ачажым сөрвален: «Чынет дене нуным святитле... Мыйын тичмаш куанем нунын лийже манын, тидым тўняште ойлем» (Ин. 17, 17.13). Тыге айдемылан у тўня почылтын, тушто святость, чынлык да поро пиал уло.

Христос ўшаныше енын чонжылан чот шерге мут-влакым ойлен: «Мый илем, да теат илаш тўналыда» (Ин. 14, 19), «Шкемын тыныслыкем тыланда пуэм» (Ин. 14, 27), «Мыйын куанем тендан лийже да тендан куанда тичмаш лийже манын, Мый тидым тыланда ойлем» (Ин. 15, 11).

Айдемылан ынде у илыш почылтын. Христос дене пырля ылыж кынелаш да Тудын дене пырля илаш манын, ме сулык ыштымашлан колышаш улына. Кугече канонышто мурена: «Райын капкаже мыланна почылто». Христосын ылыж кынелмыжлан кўра мыланна курымашлык илыш почылтын. Илышым пуышо Христос колымашым сенен! Утарышына чыла осалым да пычкемышым сенен, да Православный Черкына куанен йўклана.

Христос кок тўжем ий ончыч ылыж кынелын, тидын годсек ен-влак шкеныштын ылыж кынелшашыштлан да курымаш илышлан ўшанат. Мландымбалне илымыж годым Христос тидын нерген ятыр гана ойлен, но тунам тидым тыглай ен веле огыл, апостол-влакат умылен огытыл. Кучен Ашныше Юмо да колымашым Сенгыше улмыж нерген Ылыж кынелмекеже веле умыленыт да тидын нерген весе-влаклан умылтараш тўня мучко каенит.

Христос ылыж кынелын! Ме икте-весынам тиде шомак дене саламлена да Господьын Пылпомышко чапландаралт Кўзымў пайремже марте нылле кече тыгак ойлена. Нине кум мут мемнан курымашлык илышлан ўшанышынам пенгыдемда, вет Христос – тиде Илыш! Христос ылыж кынелын! – да Господь дене ушнымаште чонна йывырта. Христос ылыж кынелын! – да колымаш деч лўдмаш йомеш.

Христос ылыж кынелын! – да Тудын почеш меат ылыж кынелына манын, шўмна куанле ўшан дене темеш. Христосын ылыж кынелмыжын куатше ден кўкшытшым шўм дене умылена. Тиде – у айдеме лиймаш. Уло шўм да шонымаш дене Юмылан таум ыштен, Кугечым пайремлена. Мыланна тиде – Христос деч налме Ылыж кынелмаш да йўратымаш пўлек. Юмын йўратымыжым да сенымаш подвижшым моктен, Юмын пўрымў тиде кечын йывыртен куанена.

Христос ылыж кынелын! Мыланна верч орланен колышо да Ылыж кынелше Христослан шўмнам почына. Тудо тушко пура да Шкеж дене, Шке Волгыдыж дене илышнам тема, чоннам вашталта. А ме, шке ыреснам налын, Тудын почеш йўратен каена, вет мучаште мыланнат курымаш илышлан ылыж кынелмаш волгалтеш манын, ўшанена.

Кугечым пайремлымаш – тиде у айдеме лиймаш. Йўратымым-влак, чонын тыгай утаралтшаш кумылжым мый тыланда уло шўмем дене тыланем!

Псково-Печерский Успенский монастырьын сайтше гыч, 1993 ий.

Тунуктен каласыме шомак



Мландымбалне айдеме тўс дене коштмо годым кок суксо поян енын суртышкыжо малаш пурен. Толшо-влак деке ты ешыште пеш порыжак лийын огытыл. Сай пўлемыш верандыме олмеш, суксо-влакым подвалыш веле пуртеныт.

Малаш возаш ямдылалтме годым кугурак суксыжо пырдыжыште рожым ужын да тудым, петыраш манын, сайын тўрлен. Тыге ыштымыжым ужын, изиракше йодын: «Тый молан тидым ыштышыч?»

– Тый эше чылажымак от пале, – вашештен кугуракше, но чынжым умылтарен огыл.

Вес йўдым пеш нужна енын суртыштыжо эртареныт. Ватыж дене марийже нуным пеш порын вашлийыныт, кочкаш пукшеныт да, сайын малышт манын, шкеныштын эн сай вакшышыштым ойыреныт.

Эрдене суксо-влак шортмо йўкеш помыжалтыныт. Йўдым ушкалышт коленат, оза ден пелашыже мўгырен шортыныт. Кызыт марте ты еш ушкар шўрым ужалыме дене илен, оксаж дене чыла росконым тўлен, кўлеш вургемым наледен. Ынде нимогай ўшанышт кодын огыл манын, ешыште чылан чот ойгыреныт.

Корныш лекмекешт, изирак суксо адак ўрын йодын: «Тый мыланем умылтаре, молан тыге ыштет? Поян енын суртыштыжо мемнам удан вашлийыч гынат, нунын пырдыжыштым тўрлышыч. Тыште гын мемнам тыге порын вашлийыч, а тый нунын ушкалыштым арален шыч кодо»

– Мом ужметым умылтарем, изиш гына вучалте. Вет илышыште чылажат Юмын кидыште улмым да молан тыге ышталтмым ме шукыж годым она умыло. Теве колышт. Поян енын подвалысе пырдыж рожыш шукерте ожнак шўртным шылтыме. Тидын нерген кызытсе оза ок пале. Уто поянык дене тудо осалыш каен. Эше тиде шўртным ынже му манын, мый тудын пырдыжшым тўрлышым. А нужна енын суртыштыжо улмына годым йўдым озан ватыжым нангаяш азырен толын ыле. Удырамаш олмеш мый тудлан ушкалым пуэн колтышым.

Илышыште мо лиймым ен-влакат шке семынышт аклат, сай але уда манит, чын але чын огылан шотлат. Но Юмын чынжым ен-влак веле огыл, а ме, суксо-влакат, шукыж годым она пале. Южгунамже чылажым палыманат огыл, сандене ен-влак нерген да нунын дене мо лийме нерген утыжым рашемдаш она тырше. Ен-влак гын шке йонылыш ойлымышт да аклымышт верч эше шкеак мутым кучаш тўналыт. Чыным Юмо гына пала манын, чылаштан ўнышемаш кўлеш!



КУГЕЧЕ ПӖЛЕК

Сценарий

Модшо-влак: Ковай, Кочай, Ёдыр, Рвезе, Чыве
Рвезе олымбалне модын шинча, тиде жапыште Ёдыр куржын толеш.

Ёдыр: Денис, тол тышке, тол але. Ончал, мом мый мунам (воктеныже шинчыше комдым ончыкта).

Рвезе: Ой, комдо тич муно.

Ёдыр: Тиде мемнан чывына мунчен дыр? Кугече пайремлан пеш кугу пӖлек лиеш.

Рвезе (муным кидышкыже куча да ончыштеш):

Кидыштем – ош муно.

Мый шымлен ончем,

Тӱрлӧ шонымашым

Вуй йыр пӧрдыктем:

«Ни нерже, ни йолжо, ни пунжо уке,

Тиде мунышто ни могай кайык уке».

Кушеч вашмут лектеш?

Кузе тыге лиеш:

Муно гычын кайык

Ош тӱняш шочеш?

Ёдыр (кидышкыже муным налеш):

Чылажат тыште юзо

Юмо тыге ыштен:

Кӱчымӧ муным кайыкыш савырен.

Тыгак Юмо вий ден

Христос ылыжме семын

Айдеме ылыжеш.

Денис, айда, нине муно-влакым чиялтена.

Рвезе: А молан?

Ёдыр: Ожнyseк йошкар муно Христосын йӧратымашыж нерген шарныкта.

Муным эре Кугечылан чиялтат. Айда меат кочай ден ковайлан Кугече пӖлекым ыштена.

Рвезе: Айда.

Каят, мунан комдым пеленышт нангаят.

Кова лектеш, кидыштыже – кастрюль ден совла, тудо руашым луга. Тенгылыш шинчеш, шӱлыкан коеш. Почешыже кочай лектеш, воктеныже верлана.

Кочай: Кува, тый пайремлан муным ямдыленат? Кугече пайрем вет шуэш? Пайрем ӱстелыште чиялтыме муно лийшаш.

Ковай: Эх, кугыза. Мом ыштыман гын? Мемнан чывына дене ала-мо лийын. Ынде арня мучко ик мунымат мунчен огыл.

Кочай: Мом ойлыштат? Кузе тыге?

Ковай: Чынак-чынак, ик мунат уке вет. Мый тыланет ойлен гына омыл.

Чыве лектеш, тудо куанен кыдетла.

Чыве: Кыдет-кыт-кыт. Кыдет-кыт-кыт. Мо пеш шӱлыкан улыда? Мо лийын? Молан шортыда? Кыдет-кыт-кыт. Кыдет-кыт-кыт.

Ковай: Кузе шорташ огыл? Кугече пайрем

шуэш, а мемнан ик мунат уке.

Чыве: Ит шорт, ковай, ит шорт, кочай. Кугече пайремлан мый тыланда пӖлекым ямдыленам – ик комдо муным. Кажне кечын шыпак мунченам, Кугече пайремлан куандараш шоненам. Кыдет-кыт-кыт. Кыдет-кыт-кыт (комдым кычалеш, огеш му).

Ой, кыдет-кыт-кыт, кыдет-кыт-кыт (писын кыдетла). Кушто? Кушто комдо? Тышанак коденам ыле. Кыдет-кыт-кыт (лап лийын шинчеш, шортеш).

Рвезе ден ёдыр лектыт, кидыштышт – комдо.

Ёдыр: Ковай, Христос Воскрес! Христос Ылыж Кынелын!

Ковай: Воистину Воскрес! Чынак ылыж кынелын! Ой, могай чевер муно!

Рвезе: Кочай, Христос Воскрес! Христос Ылыж Кынелын!

Кочай: Чынак ылыж кынелын! Ай да муно.

Ковай: Кушто тыгай муныжым муында?

Ёдыр: Ме тыланда Кугечылан пӖлекым ышташ шонышна. Ужыда, мемнан чывына ик комдо муным мунчен, а ме нуным тӱрлӧ чия дене чиялтышна.

Чыве, куанен, комдо йыр пӧрдеш.

Рвезе: Моткочак шерге муно

Кугече пайремлан.

Ом пале лач иктым:

Кузе да молан

Йошкар муным мые

Саклышаш улам?

Ковай: Муно – Кугече пайремын тӱн палыже. Тудын чевер тӱсшӧ Иисус Христосын Шке яндар вӱржӧ дене мландымбалысе чыла калыкын языкшым мушмым ончыкта.

Кочай: Муно гыч у илыш шочеш. Иисус Христосат тӱрлӧ мыскылтышым, индырымым чытен, осал ег-шамычын кид йымаланышт колен. Кум кече гыч ылыжын кынелын.

Рвезе: Тек тиде Кугече пайрем мемнан чоныштына у шӱлышым... (ӱдырым ончалеш).

Ёдыр: У шонымашым...

Ковай: Да Юмылан пенгыдырак ӱшанымашым шочыкта.

Чылан: Христос Ылыж Кынелын!

Сценке муро дене мучашалтеш.

«Ангелы в небе высоком живут» руш мурын семжылан келыштарыме.

КУГЕЧЕ КЕЧЫН

Мутшо З.С.Бондареван.

**Эр кече модын, шыргыж нӧлталтеш,
Калык, кумалын, черке гыч лектеш,
Чан йӱк куаным конден йонгалтеш,
Шошо мланде помыжалтеш.**

Припев:

**Кугече кечым чылан вашлийына,
Куан вийна ден мурым мурена.**

**«Ылыж Кынелын Христос», – манына,
Ылыжын чынак Иисусна.**

**Чиялтыме муным ваш-ваш кучыктат,
Йӧратен илаш сугыным пуат.**

**Ангел-влак ныжылгын мурым мурат,
Юмын ылыж кынелмым моктат.**

Припев:

**Евгения ВАСИЛЬЕВА,
Зоя БОНДАРЕВА ямдыленит.
Морко район, Шордӱр.**

ШҰМЫШТЫНА ПОРО КЫША КОДЫН



Кажне ийын Сретений пайрем кечын Арын школын тунемшыже-влак «Зарница» модыш дене модыт. Теният тиде йўлам пудыртымо огыл. Пылан да поранан кече мемнам ыш лўдыктё. Ныл урок деч вара 5-9-ше класслаште тунемше-влак селасе Христосын Шочмыжо лўмеш храм деке ошкылыныт. Тушто мемнам храмын настоятельже протоиерей Николай ача, туштак пашам ыштыше-влак, пайрем службыш толшо калык да лўмын ўжмўна-влак вашлийыныт.

Тиде кечылан сайын ямдылалташ кўлын. Икшыве-влак модмашке чылан ушнышт да чолгалыкым ончыктышт манын, сценарийым возымо. Кўлешан арвер-влакым ямдылыме. Мутлан, фанер она гыч ыштыме танкын макетше шоген, консерве ате-влак миныш савырненыт... «Ошо», «Канде», «Йошкарге», «Ужарге», «Кўрен» команде-влаклан вич станцийым эрташ кўлын: винтовко гыч мишеньыш логалташ, гранатым «тушманын» танкыш кышкаш, миным кычалаш, кўжгё кандырам шупшаш, строй дене мурым мурен эрташ. Модыш тўналме деч ончыч храм ончылно погынымо, поро пашам тўналаш молитвам лудмо, 9-ше классыште тунемше-влак Сретений пайремын историйжым каласкаленыт. Варажым командылан шелалтын, маршрут почеш кажне шке верышкыже, станцийлаш, вашкен.

Игече шыргыж ончен огыл гынат, йол лумеш пижын гынат, чылам патриот шўлыш авалтен. Кажне команде заданий-влакым лийжак манын шуктен. Вет шукынжо ончыкыжым Шочмо элнам аралаш тўналыт. Теве Данил Решетовын «Кўрен» командыже гранатым эн сайын кышкен, 3-шо верыш лектын. Никита Семеновын «Ужарге» командыже миным писынрак муын да лўйкалымаште моло деч шуко очком поген, 2-шо вер дене палемдалтын. Владимир Степановын

«Йошкарге» командыже строй ден чаткан коштын да канатым виян шупшын сенен. Икымше вер нунын лийын.

Варажым Рушарня школышто погынен мутланенна. Октябрьский посёлко гыч Сергей Иванович Васильев ден Сергей Алексеевич Иванов, Вончўмбал ял гыч Андрей Николаевич Федоров армийлан кузе ямдылалтме нерген ойлышт. Нуно палемдышт: «Кажне йочан воспитаний мўнгыштё ача-аван пример гыч тўналеш. Тынеш пурышо улына гын, молитва суртышто кугу верым налшаш». Изи Корамас ял гыч Вера Максимовна Дмитриева ден Нина Григорьевна Удалова сулен налме канышыш лекмешкышт эр-йўд гыч рўдё кас марте манме гаяк фермыште ударлын тыршеныт, а кызыт сурт сомылым шуктат. «Паша пукша, паша сай илаш туныкта, паша але марте ик айдемымат локтылын огыл, паша лугычак Юмылан таум ыштыман», – маныныт нуно. Чодыраял гыч Мария Алексеевна Захарова шукерте огыл Йошкар-Оласе колледжыште турагентлан тунем пытарен. Рушарня школыш коштымжо, кенежым православный лагерьыште лиймыже, эр-кас молитвам лудмыжо, языкым касарымыже, Пырчесым подылмыжо, ача-аважын сугынь мутышт самырык ўдырлан тунеммаште йўным ыштеныт. Тидым чыла ме ик шўлыш дене колыштна, тыгодымак кажныже шке илышыжым шергал лектын докан.

Иктешлыме мутым настоятельна Николай ача каласыш. Тудо Сретений пайрем дене саламлыш, чылалан таум ойлыш, пўлекым кучыктыш да трапезныйыш тамле кочкышым тамлаш да чайым йўаш ўжё.

Ушаныме шуэш, тыгай вашлиймаш кажне икшывын шўмыштё поро кышам кодыш. Вет тиде татыште поро мут, куан йўк гына шоктыш.

**Тамара КУЗНЕЦОВА,
Полина БОГДАНОВА.
Морко район.**

ВОЛГЫДО ШАРНЫМАШ

Кугу пўтын кокимшо
арнясе кушкыжмын
19-ше мартыште
протоиерей Василий Шуваев
Марий митрополийын ик эн
шонго священникше, тиде тўня
дене чеверласен. Тудо Киров
область, Яран кундемысе
Юмылан ўшаныше руш ешеш
шочын кушкын. Изиж годсек
аваж дене пырля Никулята
селасе черкыш коштын. Тиде
селаже Марий Эл границе
воктене, У Торъял районысо
Масканур деч тораште огыл
верланен. Самырык енын
чонешыже черке хорын
мурымыжо, торжественный
пайрем службо-влак, тыглай
калыкын пўтым кучен илымыже
келге кышам коден. Илен
толын тудо шкежат священник лийын да
подвижнический илышым нангаяш тыршен.



Татарийыште, Буинскыш кайыме корно
ўмбалне улшо Фролов селаште служитлыме
жапын Василий ача тыге шарналта ыле:

*–Тиде руш кугу селаште илыше-влак
Юмылан чот ўшанат ыле. Кум престолан пу
черкын эн кугу святыныже чот орланыше
Пантелеимонын юмонаже лийын. Черке деч
тораштак огыл тиде святой лўмеш памаш
ыле. Лишыл ялла гычат, тора кундем гычат
исповедьыш, собороватлалташ, капын тўрлў
черке деч паремаш, чон йўлен орланыше-
влакат чўчкыдын толын шогенит.*

Нунылан полшаш, ойгыштым луштараш
манын, отец Василий йўдшў-кечыже Юмын
ончылно кумалын шоген, пўтым пенгыдын
кучен. Южгунамже койкышкат малаш возын
огыл, креслыште изиш каналтыме дене
серлаген. Осал шўлышлан тиде келшен
огыл. Бесноватый-шамыч гоч ия-влак тудым
лўдыктылыныт: «Тыйым черке гыч садак
поктен колтена, ешетлан ойгым кондена, тый
мемнан ваштареш шоген от керт».

Вич ий служитлымеке, отец Василийлан
испытаний лийын – тудым черке деч
корангденит. Ия кучыман-шамычлан отчиткым
ыштымыжлан верч варажым тудым ўмыржў
мучко осал шўлыш-влак витареныт, ойгым
конденак шогенит. Пелашыже ондакак колен,
шкаланжат ик черке гыч вес черкыш куснен
кошташ логалын. Иерей Алексей эргыже
Нижегородский епархийыштат, Вятский
епархийыштат служитлен, газ пудештмылан
кўра шке пўртешыже йўлен колен. Василий
ачалан чыла тидым чыташ пернен. Варакаше
подылашат тўналын, тўрьмаштат шинчен
лектын, кыралтынат, подъезд еда, вокзалыштат
мален кошташ логалын. Ынде чыла тиде
эртен.

Пўтъял черкыште служитлыше шонго
батюшка Владимир Аллин деке чўчкыдын
толеден. Тудын кумалмыже пеш виян лийын
да отец Василийлан мучаш марте волен каяш
эрыкым пуэн огыл. Свяtitель Гурий лўмеш
черке пелен илымыж годым настоятельлан
служитлаш полшен, шагал огыл юмонам
возен, вет Василий ачалан иконым возаш

талант пуалтын. Тудын возымо
юмона-влак Морко, Пўтъял,
Эмеково черкылаште, Кужерысе
часамлаште кызыт мартеат
улыт. Тиде пашажлан тудо
оксам йодын огыл, мом пуэныт,
тидлан таум ыштен. Лишылже,
палымыже-влак дене келшен
илен. Тудын сырымыжым,
вурседалмыжым ужаш логалын
огыл. Шўмжў чылалан почмо
лийын.

Отец Евгений Усков, Эмеково
черкын настоятельже, тыге
шарналта: «*Мураш кертеш
ыле. Бас дене черке службым
йонгалтарымыже шуко енын
чонжым тарватен. А матушка
Лидия, Морко черкын мурызыжо,
тыге ешара: «Йоча-шамычым
пеш йўрата ыле. Нуным ида*

*вурсо манын, икана веле огыл туныктен.
Исповедьыштат чыла языкым куштылгын
касара ыле. Юмын чаманымыже пеш кугу
манын ойла ыле.*

Чынжымак, Василий ачанат чаманымашыже
изи огыл. Пий да пырыс дене эре мутланен,
нунылан мом-гынат тамлым пукшаш тыршен.
Трапезный гыч пушкыдо булкым нангая
да кўгўрченлан, моло кайыклан пукша
ыле. Молитва эре тудын пеленже лийын.
Кельйыштыже шуко святыне-влак: юмона,
ырес, четко, ладан, святой ача-влакын туныктен
ойлымышт – чылт монашеский илыш лийын.
Утарыше Христослан, Юмын Авалан, Николай
Чудотворецлан акафистым наизусть пален.

Шкеж нерген икана онай историйым
каласкален:

–Окса укелан кўра поезд дене билет деч
посна икана огыл яра коштынам. Вагон
тамбурыш пурен шинчам, шке семынем
Николай Угодниклан акафистым лудам.
Кондуктор толын лектеш, ўмбакем ончен
шога-шога да умбаке кая. Юмо мыланем шуко
полшен.

Сумки селасе черке пелен илымыже, отец
Иоаннын кумалмыже пытартыш ийлаште
Василий ачалан йол ўмбалне шоген сенаш
чот полшен. Тудо шкеат тыге ойла ыле: «Отец
Иоаннын молитваже куатле, тудын пелен
мыйым осал-шамыч сенен огыт керт».

Илыш эртен, кочыжымат, шерыжымат шуко
ужаш логалын. Юмын порылыкшо, айдемым
нимучашдымын йўратымыже мемнан деч
кайыше ачанамат коден огыл. Возымашын
мутшо лийын шуын: «Вознесе смиренныя
и алчущия исполни благ» (Лк.1; 52-53).
Шке ыресшым намиен шуктен, христиан
колымаш дене ўмыржым мучашлен, Василий
ачана курымаш Кугыжанышыш пурен
манын ўшанена. Изиш черланымек, Святой
Причастийым подылын, чонжым Юмын кидыш
пуэн. Сумки селасе черкыште тудым коло
священник отведайыме годым ме Юмын
порылыкшым ужна.

Юмын иерейже Василий ача нерген волгыдо
шарнымаш шўмыштына эрелан кодеш.

АПРЕЛЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН	1	8	15	22	29
ВТ	2	9	16	23	30
СР	3	10	17	24	
ЧТ	4	11	18	25	
ПТ	5	12	19	26	
СБ	6	13	20	27	
ВС	7	14	21	28	

7 - праздники двенадцатые

8 - праздники великие

9 - славные седмицы

10 - дни поминовения усопших

14 - дни постные

8 - дни строго поста

13 - трапеза без мяса

14 - разрешение на рыбу

15 - разреш. на раст. масло

16 - разрешение на вино

17 - разрешение на икру рыбы

3 - Преподобный Серафим
Вырицкий кечеже.
6 - Колышо-влакым
уштымаш.

7 - Юмын Авалан Поро
пұрымашан Уверым пуымо
(Благовещений) кече.

8 - Архангел Гавриилын
погынжо.

11 - Кугу канон лудмо кече.
13 - Юмын Авам Моктымаш.
Акафист лудмо шуматкече.

14 - Египетысе преподобная
Мариян кечеже.

18 - Москван да уло
Российн патриархше
святитель Иовын кечеже.

21 - Иерусалим олаш
Господь Иисус Христосын
Чапландаралт пурымыжо.

22-27 - Иисус Христосын
орлыкым чытымыж нерген
шарныме арня.

25 - Кугу Изарня. Господь
кас кочкышым ышташ шолып
погымыж шарныме да
Святой Причастийыш ушнымо
кече.

26 - Кугу Кугарня. Господь
Иисус Христосын утарыше
святой орланымашыжым
шарнен, пұтым пенгыдын

кучымо кече.

27 - Кугу Шуматкече.

28 - КУГЕЧЕ! ИИСУС
ХРИСТОСЫН ВОЛГЫДЫН
ЫЛЫЖ КЫНЕЛМЫЖЕ!



29 апрель-4 май - Волгыдо
Кугече арня.

30 - Юмын Аван Иверский
иконыжын кечеже.

* * * ТАЗАЛЫКЫМ АРАЛЕНА * * *

Кугу пұтö годым шудо чайым йұаш
гын, утларак келшен толеш. Шудо
чай ятыр чер дене черланыме деч утара,
шологорнын, шодын, вергын пашаштым
саемда, капкылым эрыкта. Тыгай чайым
сакыр деч посна йұаш гын, утларак пай-
дале. Кумылан-влак сакыр олмеш мұйым,
свежа але коштымo шере фруктым коч-
кын кертыт. Чайым тыге ямдылаш лиеш.

КОК СТАКАН ЧАЙЛАН

Кұлыт: 1 кугу совла писте пеледыш, 1 кугу
совла эныж але шоптыр лышташ, 1 кугу совла
пұртньык.

Изираак чайникым шолшо вұд дене когар-
тыза. Тушко эмшудым пыштыза, шолшо вұдым
темыза да 15-20 минут петырен шинчыктыза.

Кұлыт: 2 кугу совла коштымo пызлыгичке, 1
кугу совла кипрей.

Тиде чайым 30 минут петырен шинчыкты-
мек йұаш лиеш.

Шошо пагытыште капкылым шуанвон-
до мөр пенгыдемдаш полша. Тушто С ви-
тамин лимонысо дечат шуко. Тыгак А, К,
Е, Р витамин-влаклан поян.

Кұлыт: 10 шиповник мөр, 400 мл шолшо
вұд.

Кörгыжым эрыктыза да шуанвондо мörым
туржын тыгыдемдыза. Йұштö вұдыш пышты-
за, шолаш шындыза. Шолаш пурымекеже, тул
гыч вигак корандыза, уке гын С витаминжым
пытареда. 20 минут петырен шинчыктыме деч
вара йұаш лиеш.

ЭМШУДО ЧАЙ ПЕРКАН ЛИЙЖЕ!



МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШҰМ-ЧОН ИЗОЛЫК"

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-
Оласе да Марий Эл-ысе епархийже (Московский
Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по
надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых
коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации
ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 1.04.2019 ий.
0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г.
№436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-
што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий
Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" пöрт.

Редакцийын да издательын адресше: 424000,
Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пöлем.
тел.: (88362) 45-39-54. E-mail: marlagazet@mail.ru
Редакционный советым вуйлатыше:
Н.В. Чузаев.

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов,
А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да
редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт.
Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

Куанен чиялтена



КУГУ ПАЙРЕМ КЕЧЕ

Кугече - кугу пайрем кече!
Христосын яндар вўрже дене
Айдемым сулен налме таче.
Эн волгыдо, вучымо кече,
Тул кече лектеш эрдене,
Ик Юмым чўчкен мокта.
Тўня теме кугу куан дене,
Христослан вуйым сава.
Чан йўк, саламлыме мут,
Чылан икте весым ондалыт.
Куан дене темше пайрем,
Пеш шерге улат мыланем.
Ылыжын Тудо, кертын сенен
Христос Юмына колымашым.
Мемнан верч чыла чытен лектын:
Орлыкым, йўсым, пудам.
Пылпомыш гыч Тый воленат,
Чылалан полшаш шоненат,
Эн вучымо кугезе-влакнан
Улат Кугу Юмо мемнан.

Мария ЯКОВЛЕВА.
Арын рушарня школ.



КУГЕЧЕ ТОЛЫН

Полдалгырак мардеж поктен
шеш пылым,
Мурен-шўшкен. Вара шкежат
Кожер лонгаш шинчеш чымалт.
Сай верым муын, товатат!
Ош пылже, шулдыржым шаралын,
Кечывалвелышке иеш.
Почешыже кода кавам яндарым,
Тыгак сай кечым, волгыдым шарен.
А шошо кече чотак куанен,
Пеленже шырчык мурымат конден.
Ок код почешыже корак, моктен

мура:

«Кугече толын, вучымо пайрем!»

ШОШО ПАГЫТ

Шошо пагыт уэш толын.
Шўшпык сылнын муралта,
Конден тудо лева йўрым
Кокияшыш пеш шава.
Шошо йўр ден мушкылалтын,
Озым пасу ужарга.
Нур ўмбалне, тидым ужын,
Турий мурым пўлекла.

Галина КУЗЬМИНА.



Православный книга кечым Сотнур школышто эр-тарме. «Апостол» - Руш кугыжаныште икымше печатный книга» - тыгай тематика дене мероприятий-ым ямдылыме. Туныктышо-влак О.Е. Миловидова, А.В. Суворова да 2 классыште тунемше ўдыр-рвезе-шамыч икымше книган шочмыш нерген каласкален пуышт. Свято-Троицкий храмын настоятельже иерей Игорь Сапаев йоча-влакым ты пайрем дене саламлыш. «Святой-влакын ылышышт» книга, «Мироносицкий вестник», «Шўмчон изолык» журнал дене палымым ыштыш, тыгак йоча-шамычлан ача-авам колышташ, Юмын кўштымашыж почеш илаш тыланыш. Н.Сидоров, И.Васильев, Е.Митякова, А.Архипова, Е.Егорова, Е.Алексеева икымше книгам печатлен лукшо Иван Федоров нерген каласкалышт. Туныктышо А.В. Суворова видеослайд дене палдарен ончыктыш. Книга выставке лийын.